

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

551.44

Szerző: Pásztor Mihály

Cím: Titokzatos alagutak

Hely

Idő

"1920"

Személy

Forrás:

Uilág

Helyszám

Bp.
(Helv)

1920 1/4
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Titokzatos alagutak

A citadellától a királyi palotáig — A Szent György-tér titka — Földalatti üregek a Várban — A basa pincéje

Néhány bogarász és barlangkutató — így szól a hiradás — expedíciót tervez, hogy természetrajzi szempontból átkutassa azt a régi alagutat, mely a gellérthegyi citadellát a királyi vár pincéjével összeköti. A terv kétségenkívül érdekes és megépő, mert — hogy egészen őszinték legyünk — ki tudta eddig, hogy a citadellát és a királyi palotát titkos alagut köti össze? A derék barlangkutatók ezzel az expedíciós tervvel mindenesetre bogarat tettek a fantáziálásra hajló pesti ember fülébe. Elvégre is vagy létezik az a titokzatos alagut, vagy sem. Ha létezik: miért nem tudunk eddig róla; ha meg nem létezik: akkor miért akarják átkutatni a bogarászok? Kifaggattam az egyik bogarászt, hogy hol a titkos alagut? A bogarász meghökken.

— Az alagut? Azt e.öbbs meg kell találni — mondta titokzatosan. — Egyelőre csak öreg budai emberektől tudjuk, hogy van, mert öreg budai autochténok szájhagyományként örökölték ezt a titkot a nagyapjuktól. A nagyapák pedig a dédapáktól és az ükapáktól halották. Szóval, az az alagut — van, csak meg kell találni.

Nosza, nyakamba vettem a várost. Beszéltem történettudósokkal, tárgyaltam geológusokkal. Kerestem az alagutat, de az alagutnak se hirt, se hamva.

Egyik történettudósunk biztatott. Azt mondta, hogy lehet, hogy *valaha* volt efféle alagut, a Mátyás király korában. Antonio Bonfini, Beatrix királyné felolvasója „Rerum Hungaricum Decades”-ében említ ilyesmit; ott, ahol leírja, hogy mi-

lyen nagyszerű volt Mátyás király kastélya és milyen remek nyaralója. Bonfini többi közt ezeket mondja:

— A vár alatt a szomszédos völgyben gyönyörű kertek fekszenek és bennük márványból épült nyaraló. A nyaraló előudvarában köröskörű, kockás, csigaalaku oszlopok ércandelabereket tartanak. A körtré néző részen fedett csarnok van. A körülben sűrűn összeütemített fából labirintus; vashálóból madárház hazai és idegen madarakkal; *titkos földalatti utak*; rétek; kövekkel kirakott helyek és halastavak. Az emelet és padlás fölött tornyok emelkednek, amelyekben az ebédők tükör gyanánt szolgálóp-üvegfalakkal oly kellemesek, hogy szebbet már képzelni sem lehet. A villát tető gyanánt ezüstapok fedik...

Igy írja le Antonio Bonfini, hogy miképpen épít, milyen miliőben épít Mátyás király. Amint Bonfini írásából kitetszik: a vár alatt, a völgyben még „titkos földalatti utak” is voltak. De hogy ezek a titkos földalatti utak épen megmaradtak volna maig: nem valószínű. Hiszen az idők során Mátyás király budai palotája is annyira tönkrement, hogy mikor a török kitakarodott Budavárából; még kaszárnya céljaira sem lehetett használni a királyi palotát. Azóta pedig ugyan miért építettek volna titkos alagutat a királyi palota és a citadella között? Miért? A Habsburgoknak? Hiszen a Habsburg királyok huzamosabb ideig sohasem laktak a Várban...

A historikusok tehát nem tudnak az alagutról. Lássuk a geológusokat. Megkérdeztem egy geológust, aki ismer Budán minden sziklát és huszonöt esztendő óta figyel a terepet. Mikor megkérdeztem: a geológus elmélázott.

— Alagut? — mondotta. — Én is hallottam

róla; kutattam is az alagut után és fel is fedeztem. A geológusnak megcsillant a szeme a pápaszem alatt.

— Tetszik tudni, hogy hol van az a titokzatos alagut? — kérdezte suttogásra halkított hangon.

— Hol?

— A bogarászok fejében! — mondta a barátom diadalmasan. — Ha csakugyan létezne az az alagut, arról nekünk geológusoknak is kellene tudnunk. Volt idő, amikor mi is azt hittük, hogy az öreg Gellérthegy gyomrában csakugyan van valami üreg. Ugy esett a dolog, hogy építkeztek a Gellérthegyen. Az építkezéshez hatalmas gödröt ástak és a gödröt teleöntötték oltott mészszeccel. Egy hét múlva aztán a mész eltűnt a gödörből. Hova lett, merre lett a mész? Kétségtelennek látszott, hogy a Gellérthegy gyomrában tűnt el és az nyelte el a mészet. És ha a Gellérthegy gyomrában üreg van, akkor annak az üregnek van folytatása, levelezője is. Valami csatorna vagy alagut... Hozzáálltunk tehát az alagut felkutatásához, de nem találtuk; ellenben megtaláltuk a mész eltűnésének az — okát. A mész a Gellérthegy mészköszikla repedéseiben tűnt el. Útheltük a nyomát...

Elhallgatott. Én pedig elszontyolodtam. Abban a pillanatban úgy éreztem, hogy egy illúzióval vagyok szegényebb. Egy darab romantika, egy kedves, érdekes legenda foszlott semmivé. Pedig mi pestiek és budaiak mindig szerettük a romantikát, a titokzatos, szerettük a meséket, legendákat, amelyek izgadják a képzelőtehetségünket. Milyen nagyszerű történeteket tudunk volna mi hozzáálmodni ahhoz a titokzatos alaguthoz, amely a királyi palota pincéjében kezdődik és elvezet egészen a citadelláig. Milyen pompás ponyvaregények születhettek volna ezzel az alaguttal kapcsolatban?! Mennyi galáns kaland, mennyi színes,

izgató és érdekes meg nem történt história vesztett kárba? Pedig a publikum, a nagy gyerekek nagy tömege nagyvonalúan szereti a mesét, amelynek hercegek, nagyurak és egyszerű polgárcsisaszonnyok a hősei. Tulajdonképpen a szerelem is csak úgy szép, ha a romantika és a titokzatosság arany-papirosába van belegöngyölve és ha a hőseinek titokzatos földalatti folyosókon kell élniük évadján átbotorkálniak, ha egymásra akarnak találni. De hát a geológusok tönkretesznek minden illúziót és nincs érzékük a romantika iránt...

Az én geológusom, úgy látszik, leolvasta az ábrázatokról, hogy a magyarázata számomra csalódás és kiábrándulás és — úgy látszik — jóvá akarta tenni illúziórombolását.

— Nézze, kérem, — mondta kis vártatva — az a bizonyos titkos alagút, amit ön és a bogarászok keresnek: nincs. De van helyette más, ha akarja.

Felvidult az arcom.

— Nézze, hogy egyebet ne mondjak, itt vannak a budai sziklapincék. A vár tele van aknázva sziklapincékkel és földalatti üregekkel. Az Uri-utcában és a Tárnok-utcában alig van ház, mely alatt sziklapince ne lenne. Van úgy, hogy két-három pinceüreg van egymás hegyén-hátán. A legalsó pincében rendszeren talajvíz van. Nyilvánvaló, hogy ezek a pincék és földalatti üregek a török időkben maradtak és buvóhelyül szolgáltak.

— De van alagút is. Ez az alagút az ugynevezett várhegyi alagútból vezet a Szent György-térre. Az aknát még az ötvenes években a várparancsnokság vágatta, hogy rajta a várbeli helyőrség — ha szükség lenne rá — a Szent György-térről lejuthasson az alagútba és az alagútból esetleg Pestre. A várparancsnokság az aknában csigá-

lépesőt akart elhelyezni. Ezenkívül az alagút mellékfolyosójában kutat akart ásatni, melynek vizét az aknán át emelték volna föl a várba. Időközben azonban rájöttek, hogy a menekülés eme földalatti útjára nincs szükség és gróf Haller, a magyarországi csapatok főparancsnoka 1860-ban a Szent György-téri (akkor Hentzi-térnek hívták) titkos alagutat befal.

— Van azután még egy alagút, amelyet alig néhány esztendeje hogy felfedeztünk. Ez az alagút az Albrecht-ut elején kezdődik, mindjárt a várhegyi alagút Pestre néző-szája közelében. Ez az Albrecht-ut alagút két méter magas és egy nem egészen egy méter széles, kővel ellipszis alakban beboltozott építmény, mely meg lehetően meredek vonalban visz a Várba.

Kezdett érdekelni a dolog.

— Nos és hová visz az alagút? — kérdeztem a geológust.

— Hova visz? — mondta. — Hát mi fölkerestünk az alagúton és a *Generalkommando pincéjébe* jutottunk.

— Nos és mit csináltak aztán?

— Hát kérem, a kommandó pincéjében fagyott; hát figyelmeztettük a katonákat, hogy vigyázzanak a fájukra, mert esetleg megeshetik, hogy az alagúton át valami csirkefogó elhordja.

^{Több lakót ismét egy titok ismét egy alagút} amely a *Generalkommando pincéjébe* vezet. Vajjon ki építette és mi végre építette ezt az alagútat? Valaha, több mint kétszáz esztendővel ezeőtt az alagút volt az utolsó budai basa palotája, melynek pincéjéből alagút vezet az Albrecht-utra. Talán a basának volt szüksége a titkos utra, vagy a *Generalkommandónak*? Kinek van ideje ma ilyen titokzatos problémákkal bibelődni?

Pásztor Mihály.